

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

นำเสนอเมื่อ : 21 ธ.ค. 2552

เสด็จ พระราชสมภพ เมื่อ วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2330 มี พระนามเดิมว่า พระองค์เจ้าทับ เป็น พระราชโอรส ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและเจ้าจอมมารดาเรียบ กอนขึ้นครองราชย์ ทรงดำรงพระยศเป็น กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ได้ทรงเคยวาระราชการ มากหลายตำแหน่ง เช่น กรมท่า (กระทรวงการต่างประเทศ) กรมพระคลังมหาสมบัติ กรมตำรวจ และผู้ว่าความในศาลฎีกา ในรัชสมัยของพระองค์ เจاونวงศ์เวียงจันทร์เอาใจออกห่าง กระด้างกระเดื่อง เป็นกบฏไปเข้ากับญวน แล้วฉวยโอกาสยกทัพเข้าตี เมืองอุบล รอยเอ็ด ตัวเจاونวงศ์เองยกทัพจาก เวียงจันทร์ลงมาตี เมืองนครราชสีมาได้ แล้วให้ทัพหน้าเข้าตีสระบุรี พระองค์ได้ จัดทัพใหญ่เตรียมรบศึก ในกรุงเทพฯ ได้จัดการป้องกันพระนคร วางกำลัง รัยรอบเมืองตั้งแต่ทุ่งบางเขน ถึงทุ่งหัวลำโพงจัดกำลังทหารไปตั้งรับที่สระบุรี ทัพเจاونวงศ์ได้กวาดต้อนผู้คนไปเวียงจันทร์ทุกวัน คุณหญิงโม ภรรยาปลัด เมืองนครราชสีมา เป็นหัวหน้า รวบรวมพวกคนไทยต่อสู้ พ้อทัพจากกรุงเทพฯ ขยับขึ้นไปช่วยเจاونวงศ์ จึงถอยทัพกลับไปเวียงจันทร์ โดยวางกำลังคอยตันทานกองทัพไทย ที่ยกไปตีเวียงจันทร์ไว้ที่เมืองหลมเก่า และเมืองภูเขียว

โปรดให้ กรมพระราชวังบวรเป็นแม่ทัพ ยกทัพผ่านนครราชสีมา ขึ้นไปตีเวียงจันทร์สายหนึ่ง อีกสายหนึ่ง ให้กรมหมื่นสุรินทรรักษ์เป็นแม่ทัพยกไปตีฝ่ายเจاونวงศ์ ที่มายึดเมืองอุบล และเมือง รอยเอ็ด แล้วไปบรรจบกับกองทัพใหญ่ที่เวียงจันทร์ อีกสายหนึ่งให้เจ้าพระยาอภัยภูธรเป็นแม่ทัพ ยกไปตีฝ่ายเจاونวงศ์ที่เมืองหลมสัก แล้วไปบรรจบทัพใหญ่ ที่ เวียงจันทร์ กองทัพไทยปราบกบฏเจاونวงศ์ได้ราบคาบ ตีกรุงเวียงจันทร์แตก จับเจاونวงศ์ได้ ในปี พ.ศ. 2371

เสด็จสวรรคตแล้วโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคุณหญิงโมเป็นท้าวสุรนารีในรัชกาลของพระองค์ ประเทศไทย ได้เริ่มเปิด ประเทศรับ ชาวยุโรป อย่างกว้างขวาง อังกฤษ และ สหรัฐอเมริกา ส่งทูตเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับไทยการค้าขายกับ อังกฤษรุ่งเรืองมวูก บางคราวมีเรือสินค้าเข้ามาจอดในแม่น้ำเจ้าพระยาถึง 50 ทางสหรัฐอเมริกาได้ส่งมิชชันนารีเข้ามาสอนศาสนา และนำเอาวิชาการแพทย์แผนใหม่ โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ และสอนภาษาอังกฤษให้คนไทย ผู้ที่ควรได้รับเกียรติในผลงานนี้ คือ หมอมอบรัดเลย์ ทรงโปรดให้มีประกาศทานำฝิ่นเข้ามาขายในประเทศ และให้เก็บฝิ่นที่มีอยู่ในประเทศ นำไปเผาทั้งหมด

दानพระศาสนา ทรงทำนุบำรุงพุทธศาสนา สร้างวัดใหม่ 9 วัด บูรณะวัดเก่า 60 วัด โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระนอนใหญ่ที่วัดโพธิ์ และในรัชกาล

นี้ได้มีกวีแก้วแห่งกรุงรัตนโกสินทร์เกิดขึ้น คือ สมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส (พระองค์ วาสกรี พระราชโอรสในรัชกาลที่ 1)